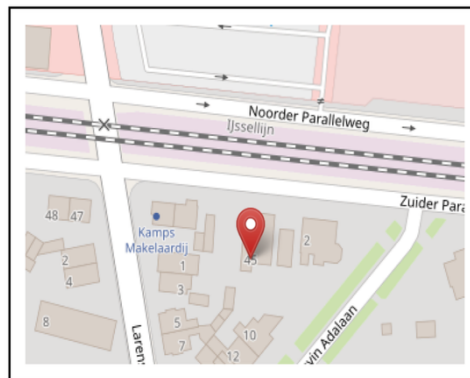

Villa
Zuider parallelweg 45
6882 AG Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000462
Inschrijving register 15 december 2008
Kadastrale aanduiding Velp G 2050

Historie en ligging:

Dit deels in Chaletstijl ca. 1905 gebouwd vrijstaand woonhuis is bijzonder gaaf bewaard. Typisch voor dit pand is de op de Zwitserse chalets geïnspireerde betimmering van de voorgevel alsmede de opvallende boven de vensters aangebrachte ornamenten. Het pand werd waarschijnlijk gebouwd voor de vrouw van de eigenaar van het naastgelegen pand Gravin Adalaan 2. Oorspronkelijk bezat de gemeente diverse fraaie voorbeelden van in deze bouwstijl uitgevoerde panden, waaronder het befaamde hotel Beekhuizen en de een tot Biljoen behorende manege en boerderij. Tot de weinige goed bewaard gebleven in deze stijl uitgevoerde panden behoren de villa Edelweiß aan de Pastoor Koenestraat in Velp en het voormalige postkantoor aan de Badhuislaan in Laag-Soeren.

Het met voorgevel evenwijdig aan weg liggend pand vormt een onderdeel van de vanaf aanleg van de spoorweg Arnhem-Zutphen, in de jaren 1862-1865, tot stand gekomen, voornamelijk uit villa's bestaande lintbebouwing aan de langs de spoorlijn gelegen wegen in Velp (deze wegen zijn vrijwel alle gelijktijdig met de spoorweg aangelegd). Het pand is hierbij gelegen in een der best bewaarde gedeelten van het spoorweglint (het andere deel wordt gevormd door de bebouwing aan de Kastanjelaan). De villa's aan dit lint werden gebouwd voor o.a. oud-Indischgasten die door het natuurschoon van de Veluwezoom werden aangetrokken.

Het huis wordt omgeven door een tuin met opgaand geboomte van de weg gescheiden door een gietijzeren hekwerk.

Plattegrond en opbouw:

Het gepleisterde en wit gesausde pand van één bouwlaag is opgetrokken op rechthoekige plattegrond onder een met de nok haaks op de staand zadeldak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Het ver overstekende zadeldak heeft mastgoten. Het huis heeft de ingang in de rechterzijgevel. Rondom lopende gepleisterde plint.

Voorgevel:

Symmetrisch ingedeelde gevel met op de begane grond twee recht gesloten tweelicht vensters met enkelruits schuiframen en zesruits bovenlichten met kathedraalglas. Ter hoogte van de wissel dorpels licht in het muurvlak uitspringende gepleisterde blokjes. Ter hoogte van de bovendorpels is een in het pleisterwerk ingekerfd band met blokpatroon aangebracht.

Boven ieder venster een zich over de volle breedte een merkwaardig licht vooruit-springend crête-achtig ornament (mogelijk een Zwitsers versieringsmotief).

De topgevel is van een houten betimmering voorzien en springt in de top naar voren.

Op de grens tussen de betimmering en de bepleisterde gevel is een uitgezaagde sierlijst aangebracht die overeenkomt met de van sierende lijsten voorziene geprofileerde windeveren van het overstekende dak.

De betimmering is versierd met wortelvormige verticale lijnen die gespiegeld zijn ten

opzichte van een middenas gevormd door ruitvormige uitsnedes. Aan de bovenzijde ter hoogte van het uitspringende geveltopje eindigt de betimmering met een motief gelijk aan dat van de daklijsten. In het hierboven beschreven deel van de topgevel is in het midden een de betimmering doorbrekend venster als op de begane grond aangebracht met ter weerszijden een kruisvormig venster met twee diagonaal lopende roeden.

In het vooruitspringend geveltopje waarvan de betimmering op gelijke wijze gedecoreerd als het hierboven besproken deel van de betimmering (doch met een iets rijker uitvoerde daklijst) eveneens een kruisvormig venster. De geveltop werd oorspronkelijk bekroond door een huisteken zoals te zien is op een ca. 1910 gemaakte foto.

Linker zijgevel:

In het midden en rechts telkens een T-schuifraam met achtruits bovenlichten (boven beide vensters versiering als in de voorgevel).

Evenals in de voorgevel ter hoogte van de bovendorpels van de vensters een over de gevel lopende horizontale band met blokmotief.

Achtergevel:

Links een uitbouw van één bouwlaag onder een zadeldak waarin klein vierkant venster en rond gietijzeren venster. Rechts een schuifdeur met twee glaspanelen en achtruits bovenlicht. De verdieping heeft van links naar recht: een vierruits raam, een vast enkelruits raam, een eenvoudig houten balkon met balkondeur.

Rechter zijgevel:

Van links naar rechts: een schuifdeur met zesruits bovenlicht (oorspronkelijk uitkomend in een serre waarvan de sokkel nog resteert) een paneeldeur met twee smeedijzeren raamhekken in door de Jugendstil beïnvloede vormen en een zesruits bovenlicht, een klein vierkant venster waarboven groter het trappenhuis verlichtend stolpraam met vierruits bovenlichten, een T-schuifraam met achtruits bovenlicht (boven de deur en laatstgenoemd venster een versiering als in de voorgevel). Evenals in de voorgevel ter hoogte van de bovendorpels van de vensters een over de gevel Geheel rechts in het uitgebouwd schuurtje een opgeklampte tweedelige houten deur

Interieur:

Grotendeels bewaard oorspronkelijk interieur bestaande uit een trappenhuis met in de hal een tegelvloer met in patronen gelegde gekleurde tegels, trapleuning met gesneden trappaal met Jugendstil motieven, diverse zwart marmeren schoorsteenmantels en kamers en suite met stucplafonds met geometrische patronen.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik
- als vrij gaaf bewaard en laat voorbeeld van villa-achtig woonhuis in chaletstijl met enige door de Jugendstil geïnspireerde elementen. Het pand vormt een der waardevolste en gaafst bewaarde woonhuizen in deze stijl en van dit type in Velp en de gemeente Rheden.
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieuronderdelen. Het pand bezit een bijzonder gaaf bewaard en fraai gedetailleerd interieur.

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- als karakteristiek en beeldbepalend onderdeel van de grotendeels gaaf bewaarde villabebouwing aan het zuidelijk deel van de Zuider Parallelweg tussen de Larensteinse-

laan en de Ommershofselaan uit de tweede helft van de 19de eeuw (ensemblewaarde).

Voldoet aan de basishnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c en 2d. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening

Voorgevel – 2017 Foto: Jeannette Maandag / fotoclub Veluwezoom. © CC BY-NC-ND